

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเฉพาะกรณีเรื่อง "การวิเคราะห์การแข่งขันและแนวโน้มของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมในประเทศไทยโดยใช้ Scenario analysis: กรณีศึกษา ธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย" เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มีวิธีการอธิบายในลักษณะพรรณนา (Descriptive Research) โดยให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ข้อมูลเอกสาร (Document Analysis) ที่เกี่ยวกับหลักการแนวความคิดที่เกี่ยวข้องในด้านรูปแบบการแข่งขันและแนวโน้มของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมในประเทศไทย นอกจากนี้ยังพิจารณาถึงข้อมูลเอกสารในปัจจุบันที่สำคัญที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยเน้นไปที่ตลาดโทรศัพท์เคลื่อนที่เป็นหลักเพื่อเสนอแนะผลการศึกษาและแสดงความคิดเห็น

3.1 ขั้นตอนการทำวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยสามารถแบ่งขั้นตอนในการวิจัยได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ๆคือ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดตัวชี้วัดในกระบวนการวิจัย (Indicator Identification) ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย (Data Collection) และสุดท้ายขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ และสรุปผลการวิจัย (Data Analysis) ดังแสดงตามภาพที่ 3.1

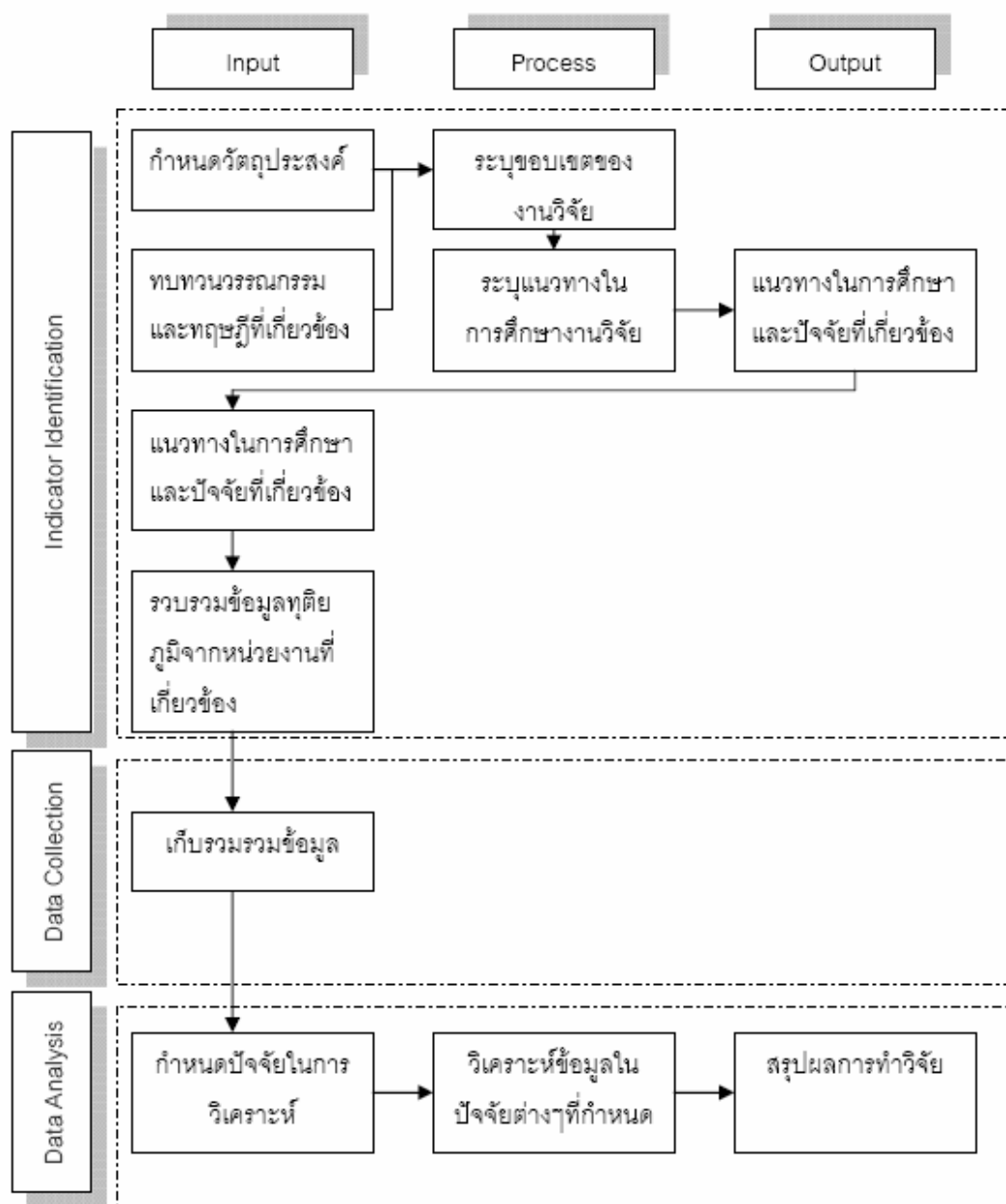
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการกำหนดตัวชี้วัดในกระบวนการวิจัย (Indicator Identification)

กำหนดวัตถุประสงค์ กรอบแนวความคิดขอบเขตของปัญหาและทบทวนวรรณกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอาทิเช่น ทฤษฎีการวิเคราะห์สภาพการณ์, อำนาจหน้าที่ของ กทช. ที่มีบทบาทหลักในการออกกฎเกณฑ์ควบคุมการแข่งขัน, พระราชบัญญัติประกอบกิจการโทรคมนาคม และผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ปัจจุบัน รวมทั้งการศึกษาและบทวิเคราะห์อื่นๆ ที่เกี่ยวกับในการกำหนดรูปแบบการแข่งขันของอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไทย

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทำวิจัย (Data Collection)

ดำเนินการเก็บข้อมูลเอกสารจากทางราชการและเอกชน รายงานประจำปีขององค์กรที่เกี่ยวข้อง รายงานการประชุม เอกสารประกอบการสัมมนา เอกสารประกอบการบรรยายทางวิชาการ วารสาร หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต ตลอดจนผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมไทย

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 ทำการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย (Data Analysis) โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ร่วมกับทฤษฎีที่ได้ศึกษา โดยขั้นตอนแรกจะทำการกำหนดปัจจัยที่ต้องใช้ในการวิเคราะห์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามปัจจัยที่กำหนด เพื่อให้ได้เป็นการสรุปผลการวิจัยเกิดขึ้น

3.2 แนวทางและวิธีการวิเคราะห์

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล(Data analysis) ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของการวิจัยนี้จะใช้ทฤษฎี การวิเคราะห์สภาพการณ์ (Scenario analysis) ที่ผสมผสานแนวคิดและกระบวนการวิเคราะห์สภาพการณ์หลายแบบเข้าด้วยกัน ทั้ง Intuitive Logics, Trend-impact analysis (TIA) และ Cross-impact analysis (CIA) เพื่อสร้างแบบจำลองในการวิเคราะห์สภาพการณ์ที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแบ่งแยกกรอบการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนหลักๆ คือ

3.3.1 การวิเคราะห์หาปัจจัยสำคัญ

ในส่วนนี้จะวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ คือ การตรวจสอบสภาพแวดล้อม(Environment scanning) ร่วมกับการวิเคราะห์PESTEL (PESTEL analysis) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยที่จะส่งผลกระทบต่อรูปแบบการแข่งขันในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย, ระดับของความน่าจะเป็นในการเกิดของปัจจัย และผลกระทบต่อแนวโน้มของปัจจัยนั้น ซึ่งจะพิจารณาเลือกจากปัจจัยที่เป็นปัจจัยไม่แน่นอน (Uncertain) และจะนำปัจจัยไปพิจารณาถึงความสำคัญของแต่ละปัจจัยเพื่อเลือกนำไปวิเคราะห์ต่อไป

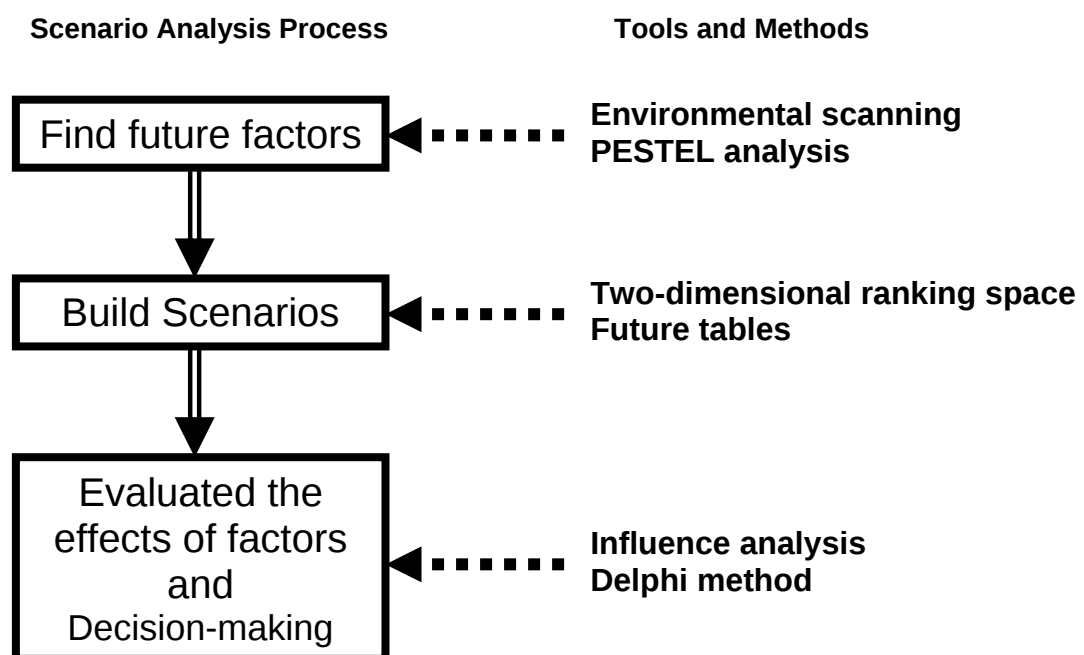
3.3.2 การวิเคราะห์เพื่อสร้างสภาพการณ์ที่เป็นไปได้

จากปัจจัยที่เลือกนำมาวิเคราะห์ ในส่วนถัดไปนี้จะวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ คือ วิธีการแยกลำดับตัวแปรใน 2 มิติ (Two-dimensional ranking space) ร่วมกับตารางอนาคต (Future tables) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างสภาพการณ์ที่จะเกิดจากปัจจัยที่เราพิจารณา เพื่อสร้างสภาพการณ์ที่สามารถเป็นไปได้ของธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย

3.3.3 การวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากสภาพการณ์ต่างๆ

ในส่วนสุดท้ายนี้จะวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ คือ วิธีการวิเคราะห์ผลกระทบ (Influence analysis) หรือ วิธีการของ Delphi (Delphi method) ซึ่งเป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินถึงผลกระทบที่เกิดจากสภาพการณ์ที่คาดการณ์ไว้ว่าจะส่งผลกระทบต่อรูปแบบการแข่งขันมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะส่งผลต่อผู้เกี่ยวข้องในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทย โดยผู้เกี่ยวข้องจะรวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจ, ผู้บริโภค และสังคมโดยรวม หลังจากนั้นจะนำไปวิเคราะห์เพื่อคาดเดาถึงการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ขององค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับกับสภาพการณ์ในอนาคตต่อไป

ภาพที่ 3.2 กระบวนการวิเคราะห์สภาพการณ์ (Scenario Analysis Process)

โดยการวิเคราะห์ทั้งหมดจะอาศัยข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาจากแหล่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิด ทฤษฎี หลักการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการแข่งขันและแนวโน้มของอุตสาหกรรม โทรคมนาคม รวมทั้งผลการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโทรคมนาคม มาเป็นข้อมูล

ในการวิเคราะห์ ส่วนสุดท้ายผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น มาจัดทำแผนรับมือกับความเป็นไปได้ของรูปแบบการแข่งขันและแนวโน้มในอนาคต และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบของผลการศึกษาวิจัย รวมทั้งสรุปผลการวิจัยที่ได้และนำเสนอข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ที่ได้จากการวิจัย

3.3 แนวทางในการสรุปผลและนำเสนอข้อมูล

สรุปผลข้อมูลบนพื้นฐานของแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือและตรวจสอบได้ สอดคล้องกับการวิเคราะห์ผลการวิจัยและข้อคิดเห็นหรือบทวิเคราะห์ของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อได้มาซึ่งภาพรวมและแนวโน้มในทิศทางการแข่งขันในธุรกิจโทรศัพท์เคลื่อนที่ของประเทศไทยในอนาคต และนำเสนอข้อมูลในลักษณะตารางเปรียบเทียบของแต่ละสภาพการณ์พร้อมทั้งคำอธิบายในลักษณะพรรณนา (Descriptive Research)